

22/7042 - Hørings svar fra Indre Østfold kommune på Høring - Evaluering av statsforvalterenes geografiske inndeling - via regjeringen.no

Vårt saksnummer: 22/7042

Høring: Høring - Evaluering av statsforvalterenes geografiske inndeling

Levert: 02/10/2023 09:43:12

Svar type:

Gruppering av høringsinstanser: Kommune

Avsender: Indre Østfold kommune

Kontaktperson: Martin Ludvigsen

Kontakt e-post: martin.ludvigsen@io.kommune.no

Hørings svar vedtatt i kommunestyret

Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren stiller seg bak hovedkonklusjonene i DFØs rapport.

Sammenslåingen av statsforvalterembetet i Oslo og Viken har ført til bedre fagmiljøer, og bedre tilgang på kompetanse for kommunene enn før.

Statsforvalterens rolle under pandemien 2020-2022 og flyktningekrisen i 2022, har utviklet seg til å bli både nyttig og effektiv, både som informasjonsledd og som koordinator mellom kommunene og statlige myndigheter. Innenfor samfunnssikkerhet og beredskap har statsforvalteren en viktig rolle, og det er behov for et sterkt fagmiljø som kan følge opp kommunene både underveis i hendelser, og ikke minst knyttet til øvelser, forebygging og planarbeid.

Departementet har bedt kommunene svare på følgende 8 spørsmål/områder:

1. Embetene må sørge for bedre intern samordning mellom fagområder ut mot kommunene.

Svar: Dette er særlig viktig i når man vurderer kommunens økonomiske bæreevne i forhold til det kvalitetsnivået statsforvalteren forventer at kommunen skal legge seg på, på ulike fagfelt. Statsforvalterens oppgave er, etter kommunedirektørens oppfatning, å påpeke om kommunen følger loven eller ikke, ikke sette en «gullstandard» ut over minstekrav i lovverket.

2. Departementene må legge til rette for at ulempene som følger av funksjonsorganisering av statlige etater for statsforvalterens samordningsrolle blir kompensert. Med kompensasjon menes her ikke økonomisk kompensasjon, men tiltak for å bedre statsforvalternes mulighet til å ivareta sin samordningsrolle.

Svar: Ved funksjonsorganisering i statlige etater, kan avstanden fra departementet bli lang og samordningen kan bli utfordret. Det er derfor viktig at departementene

har fokus på koordineringsroller og styringssignaler gitt fra departementet, spesielt for de områdene der statsforvalteren har en samordningsrolle. Dette for å bryte ned potensiell silo tankegang, som kan oppstå i de forskjellige etater. Det betyr at det ikke kun kan være fokus på etatenes egne leveranser, men også deres evne til å koordinere seg.

3. Der lik rettsanvendelse er viktig, må embetene i samarbeid med styringsetatene jobbe videre med harmonisering av praksis mellom embeter.

Svar: Statsforvalterne må bestrebe en lik praksis, og først og fremst tolke lovverk og føre tilsyn, og i mindre grad drive skjønnsutøvelse. Vi har erfart at tidligere fylkesvise embeter, ved enkelte tilfeller, veiledet og gjennomførte tilsyn ulikt. Ved endret struktur må det følgelig være et stort fokus på å videreføre en enhetlig praksis.

4. Embetene må sørge for god og tilpasset dialog med kommunene.

Svar: Det forventes at Statsforvalteren, uansett organisering og størrelse, setter seg inn i hver kommunes utfordringer, muligheter og geografi. Det må fortsatt være slik at det lokalpolitiske skjønnet skal veie tungt, og at Statsforvalterens rolle først og fremst skal være å påse at kommunen følger loven. Ved ny struktur oppleves en større avstand knyttet til statsforvalterens veiledningsplikt. Det er blitt vanskeligere, og tar lengere tid å få veiledning i komplekse problemstillinger som kommunen står overfor. Flere møteplasser er nå kun digitale – f.eks. planforum som ledes av fylkeskommunen, men hvor statsforvalteren er en viktig aktør for kommunen. I noen tilfeller vil det være fordel med fysiske møter.

5. Embetene og styringsetatene må jobbe mer målrettet for å få ned saksbehandlingstiden ved å iverksette varige tiltak.

Svar: Kommunen forventer at Statsforvalteren, på linje med øvrig offentlig forvaltning, bestreber seg på en så kort saksbehandlingstid som mulig og forsvarlig. Det er for eksempel viktig for kommunen at saker ikke blir liggende til vurdering hos statsforvalter så lenge at kommunen mister framdrift i viktige plan- og arealsaker. Saker som gjelder sårbare enkeltpersoner må prioriteres og få en avklaring raskest mulig. Etter strukturendringen oppleves det at det tar lengre tid få gjennomført meklinger på reguleringsplaner.

6. Fylkeskommunenes grenser bør ikke definere statsforvalterembetets grenser, men fylkenes yttergrenser bør følges slik at hvert fylke kan forholde seg til ett embete. Hjelpespørsmål: Hva er fordeler eller ulemper med at et embete dekker flere fylker?

Svar: Det er svært viktig at vurdering av struktur sees i sammenheng med oppgaveportefølje for Statsforvalteren. Det er uheldig at dette tas i to separate prosesser.

Flertallet av kommunene i Viken har gitt uttrykk for at statsforvalterembetets grenser bør følge fylkesgrensene. Dette mener vi kan avvikes dersom noen viktige forutsetninger er oppfylt. I Viken og Oslo har vi i Indre Østfold opplevd at Statsforvalteren i meget liten grad tar lokale forhold inn i vurderingen, spesielt i forhold til arealsaker. Hvis Statsforvalterembetet skal dekke flere fylker må det

komme klart fram at det er fylkenes egne planer som gjelder og at Statsforvalteren kun skal være en overordnet myndighet. I tillegg må flere oppgaver overføres til Fylkeskommunen.

7. Statsforvalterstrukturen bør ikke endres tilbake til slik den var. Hjelpespørsmål: Hvilke hensyn bør tillegges størst vekt når man skal vurdere strukturen for statsforvalterembetene?

Svar: Indre Østfold kommune ser både fordeler og ulemper ved en oppløsning av statsforvalterstrukturen i Oslo og Viken. En statsforvalter for Østfold vil ha bedre kjennskap til lokale forhold, og kunne gjøre skjønnsmessige vurderinger basert på den enkelte kommunes utfordringer og muligheter. På den annen side er distansen som bør være mellom statsforvalter og den enkelte kommune en garanti for likebehandling, rettssikkerhet og mer prinsipiell tilnærming til avgjørelser. Kommunen nyter godt av statsforvalterens større fagmiljøer, særlig innen klima og miljø, samfunnssikkerhet og beredskap og økonomisk oppfølging. Veiledningsrollen er viktig, og statsforvalteren må ha kapasitet til dette.

8. Dersom det skulle bli aktuelt å vurdere strukturen, må kostnader og nytte av ny inndeling vurderes grundig. Hvert embete bør vurderes for seg, der hensynet til rettssikkerhet og kvalitet på tjenestene må veie tungt. Hjelpespørsmål: Hvordan bør inndelingen være for de tre statsforvalterembetene som er berørt av fylkesdeling?

Svar: Som følge av vurderingene i spørsmål 7, vurderer kommunedirektøren det til å være for store kostnader ved deling, og ikke store nok fordeler at Østfold igjen blir eget statsforvalterembete.

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på www.regjeringen.no.